

Згідно з частиною третьою статті 40 Кодексу законів про працю України (далі — *КЗпП України*)³

ініціативи власника або уповноваженого ним органу не допускається звільнення працівника в період його тимчасової непрацездатності (крім звільнення за [пунктом 5](#)

частини першої статті 40 КЗпП України). Це правило не поширюється на випадок повної ліквідації закладу, установи, організації.

Проте, працівник має право в період тимчасової непрацездатності з власної ініціативи розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк або строковий трудовий договір (статті 38, 39 КЗпП України).

Також трудовий договір, укладений з працівником, може бути припинений в період тимчасової непрацездатності останнього на підставі угоди сторін (пункт 1 частини першої статті 36 КЗпП України).

Допомога з тимчасової непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати.

Фонд соціального страхування України виплачує застрахованій особі допомогу з тимчасової непрацездатності внаслідок:

1· захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням;

1· перебування у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій.

Частиною другою статті 22 Закону України [«Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 року](#) (із змінами та доповненнями), встановлено, що оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, здійснюється за рахунок коштів роботодавця у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а саме: постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця» від 26.06.2015 № 440 (далі — *Постанова Кабінету Міністрів України № 440*)

.

Відповідно до абзацу першого пункту другого статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» працівник має право на допомогу з тимчасової непрацездатності, починаючи з шостого дня непрацездатності незалежно від його звільнення в період непрацездатності.

Документом вищої юридичної сили, що регулює питання матеріального забезпечення застрахованих осіб у випадку їх тимчасової непрацездатності є Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яким встановлено, що допомогу з тимчасової непрацездатності виплачують незалежно від звільнення, припинення підприємницької або іншої діяльності застрахованої особи в період втрати непрацездатності, у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Отже, відповідно до зазначених вище норм чинного законодавства України роботодавець гарантує отримання допомоги з тимчасової непрацездатності за перші п'ять днів хвороби, а Фонд соціального страхування України — за всі наступні дні

.

Варто зауважити, що постанова Кабінету Міністрів України № 440 є підзаконним актом, яким роз'яснюється механізм дій для роботодавця, а не встановлюються нові правові норми чи скасовуються чинні.

Зокрема, пункт 4 Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця містить норму, що спрямовує до статті 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якою передбачено підстави для відмови в оплаті днів тимчасової непрацездатності, а саме:

- у разі одержання застрахованою особою травм або її захворювання при вчиненні нею кримінального правопорушення;
- у разі навмисного заподіяння шкоди своєму здоров'ю з метою ухилення від роботи чи інших обов'язків або симуляції хвороби;
- за час перебування під арештом та за час проведення судово-медичної експертизи;
- за час примусового лікування, призначеного за постановою суду;
- у разі тимчасової непрацездатності у зв'язку із захворюванням або травмою, що сталися внаслідок алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або дій, пов'язаних з таким сп'янінням;

- за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

Норми статті 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» не містять такої підстави для відмови в оплаті листка непрацездатності, як «звільнення під час тимчасової непрацездатності».

З урахуванням викладеного, необхідно дотримуватися норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якими гарантовано виплату допомоги з тимчасової непрацездатності працівникові незалежно від його звільнення.

Ю. ДЕМЕНТЬЄВА

Юрисконсульт Миколаївської обласної організації

Профспілки працівників освіти і науки України.